

SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 16.

Redaktör och utgivare:
FRANS J. HUSS.
Telefon: Brunkeberg 14 97.

NORDISKT MUSIKBLAD.

Stockholm den 2 November 1903

Expedition: Valtingatan 11.

Pris: Helt 5 kr. Lösnummer 25 öre.
Annonsspris 20 öre pr petrad.

23:e Årg.

Anna Karlsohn.

Nyligen ha vi åter haft att fästa uppmärksamhet vid ett operajubileum, då den 18 oktober fröken Anna Karlsohn kunde blicka tillbaka på en 25-årig verksamhet vid kgl. teatern såsom sångartist. Eget nog var det på samma dag, elfva år förut, som en annan konservatorielev debuterade på samma scen, nämligen Wilhelmina Söhrling, sedan fru Strandberg, som i dessa dagar har sin recett på kgl. operan och som lemnade denna med förra spelåret, hvarlöre vi då hade skäl att illustrera tidningen med hennes medaljprydda bild likasom nu med fröken Karlsohns. Mycket ha också dessa konstsystrar gemensamt. Utrustade med särdeles vackra, klangfulla och väl utbildade röster, ha de genom sina artistiska talanger och sympatiska personligheter alltid stått i publikens gunst, och deras verksamhet har också haft mycket likhet, såsom man ser af de många gemensamma operapartier, som deras meritlista, d. v. s. repertoar upptager. Fru Strandberg har nu länge haft på sin anpart de äldre damrollerna, såsom Martha i »Faust», Gertrud i »Romeo och Julia» etc., medan fröken Karlsohn ännu träder fram som den unge studenten Siebel ochpagen Stefano i samma operor. Dagen efter sin jubileumsdag lät hon ock höra sin klara stämma såsom herdegossen i »Tannhäuser». Ännu står hon ej de yngre scenkamraterna efter om det gäller en koloraturtäfian, såsom t. ex. vid utförande af Philines parti i »Mig-

non». Emellertid rekryteras operan ständigt med nya och yngre krafter, som måste användas, och så trängas de äldre tillbaka. Fröken Karlsohn lär också, sedan fru Strandberg afgått, komma att uppbära en del af hennes repertoar från senare tid, upptagande äldre operapersonager, såsom mstrs Bentson i »Lakmé» etc.

På sin jubileumsdag erhöi fröken Karlsohn många bevis på den aktning, tacksamhet och tillgifvenhet hon förvärfvat under den tid hon varit fäst vid operan, där hennes verksamhet tagits mycket i anspråk. På midnatten denna dag fick hon i närvaro af förmän och kamrater af öfverintendenten Burén å direktionens vägnar emottaga en magnifik blombukett med

band och inskription. Teaterchefen lyckönskade till hennes jubileumsdag och tackade fröken Karlsohn för hennes samvetsgranna arbete vid Operan, där hon sedan sin debut oafbrutet varit fäst, samt uttalade förhoppningen att hennes arbete fortfarande skulle komma Operan till godo. Därefter framträdde å kamraternas vägnar operasångaren Selligren och öfverlämnade, i det han tackade fröken Karlsohn för hvad hon som kamrat varit för dem alla, till henne å kamraternas vägnar en präktig silfverpokal med inskription. En större lagerkrans förärades henne af vänner och beundrare af hennes konst samt en präktig blomsterlyra försedd med band, hvarå en mängd af hennes roller voro tryckta, en förteckning som, roligt nog, slutade med »Den söta Anna» — det uttryck den förälskade Spinker i »Muntra fruarna» alltid använder om Anna Page.

En kortfattad teckning af jubilarens lif och artistiska verksamhet må vid detta tillfälle lemnas; en sådan utförligare meddelades i Sv. M. T. för elfva år sedan.

Anna Margaretha Karlsohn är född i Gällstad, Elfsborgs län, den 10 mars 1852. Af sin far, som är organist, erhöi hon sin första musikundervisning, hufvudsakligen i orgelspelning och harmoni, samt tog vid femton års ålder organistexamen i Skara. Fyra år därefter, 1872, inskrefs hon som elev vid Musikaliska akademien, där hon först studerade i orgelklassen och stannade halftannat år. Af brist på medel tog hon sedan anställning vid »Nya svenska damkvartetten», med hvilken hon bereste Norge, Danmark, Tyskland, Holland

Anna Karlsohn.

och Belgien under ett par år. Hemkommen inskrefs hon änyo bland eleverna vid konservatoriet, men då hennes håg allt mera vändes åt sången och det befanns att hennes anlag här för voro betydande nog att förtjena utbildas, provvade hon för infäde i prof. Günthers sångklass och kom sedan in i den s. k. artistklassen.

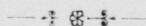
Den 18:de oktober 1878 hade fröken Karlsruhn sin första debut på k. operan såsom Cherubin, en inanguration till ett rollfack, som skulle blifva hennes specialitet på denna scen. Efter fortsatt debuterande såsom Siebel och Zerlina blef hon d. 1 dec. 1879 med fast anställning fäst vid operan. Begåfvad med en särdeles klar, hög och välklingande stämma, hvilken natur och konst förlänat en böjlighet, som lätt öfvervann koloraturens svårigheter, med en hurtighet och glädthet, som äfven var utpräglad i hennes anletsdrag, blef den unga sångerskan en verklig ackvisition för operan, speciellt i lifliga goss- och fruntimmersroller. Äfven allvarliga sådana, såsom Elvira i "Don Juan" och i "Den stumma", har hon haft att uppbära. För tragiska roller, som kräfvat dramatisk kraft och passion med därtill erforderlig mimik lämpar sig ej hennes naturel. Rik är emellertid hennes repertoar, hvarom nedanstående rollförteckning vittnar.

Till debutrollerna Cherubin, Siebel och Zerlina i "Don Juan" och de förut nämnda Stefano i "Romeo och Julia", Herdegossen i "Tannhäuser", Philine i "Mignon", Elvira i de båda nämnda operorna, knnna vi lägga följande partier: Matilda och Jemmy i "Wilhelm Tell", Markis de Flarambel i "Kungen har sagt det", Puck och Fatima i "Oberon", Isolin i "Jean från Nivelle", Benjamin i "Josef i Egypten", Negergossen i "Paul och Virginia", Michaela och Mercedes i "Carmen", Nemea i "Konung för en dag", Anna i "Muntra fruarna", och "Frischyttan", lady Harriet i "Martha", Bertha i "Nirubergerdockan", Rosina i "Barberaren", Irma i "Mararen", Mirza i "Lalla Rookh", Emilie i "Målaren och modellerna", Prascovia och Nathalia i "Nordens stjärna", Inez i "Afrikanskan och Granadas dotter", Gemma i "I Firenze", Jenny i "Hvita frun", Ellen i "Lakmé", Marcellina i "Fidelio", och Vattendragaren, Therèse i "Guldkorset" och "Diamantkorset", Florai "Den vilseförda", Georgette i "Villars dragoner", Brigitta i "Jolantha", Carlo Broschi i "Hälften hvar", Babinette i Advokaten Pathelin, Susanna i "Figaros bröllop", Eurydike i Glucks "Orfeus", Mazetto i Gounods "Sylvia", Sandman i "Hans och Greta", Gerhilde i "Valkyrian", Pousette i "Manon", Meg Page i "Falstaff" och Artemis i "Iphigenia i Aulis", hvartill kommer flere andra, smärre roller.

Utom Stockholm har fröken Karl-

sohn med stort bifall sjungit å konserter flerstädes i landsorten och äfven uppträdt i Köpenhamn, dels tillhörande Stockholmska operasällskapet som gäst där, dels å flere konserter under sommarbesök i Danmark.

Vid tiden för kungajubiliet 1897 erhöill fröken Karlsruhn som belöning för nära tjuguarig trägen verksamhet vid k. operan medaljen "Litteris et artibus".

Martin Luther och tonkonsten?*)

Historien berättar oss att munkarne i Leo X:s tid voro allvarligen betänkta på att genom nya väckelser locka det liknöjda folket i de nyprydda templen, och å andra sidan var musiken äfven den mest omtyckta ingrediens i det yppiga påfliga hovets nöjen. Ingen-ting kunde bättre än musiken å nyo uppvärma det svalnade kyrkliga sinnet och ur kyrkan förjaga ledsnaden. Man föll sålunda på den tanken att genom plastiska framställningar i kyrkorna försinnliga Kristi, apostlarnes, folkets personifiering, Jesu födelse och passionshistoria, m. m., hvilket ännu eger rum i Italien under påskveckan och vid dylika tillfällen.

Att dessa idéer i Italien lade grunden till den moderna musiken och odlade det musikaliska dramat, sångspelet, torde ej af alla nutidens operavänner vara känt.

Suort vandrade det italienska sångspelet till Tyskland och utvecklade sig till opera.

Hvad den italienska kyrkomusiken beträffar, hade reformationen emellertid gjort något afbräck i dess popularitet uti Tyskland. Reformatorn, sjelf varm musikvän, sångare, tonsättare och skald, gaf koralen en lyftning, som utbredde sig öfver största delen af Tyskland, öfver Danmark och Sverige. För öfrigt innehar den och en protest mot de alltför tunga kyrkliga fjettrarne, ty de lutherska kantorerna och organisterna satte till friare poesi de skönaste koralmelodier, som blefvo allmänt sjungne och älskade, t. ex. »O Haupt voll Blut und Wunden» etc., »Jesu meine Zuversicht», etc., och skalderna lämpade sina andliga poemer efter vackra profana folkmelodier, såsom. »Nun ruhen alle Wäl-

*) Med anledning där af att vår lutherska statskyrkas representanter i kyrkomötet nyligen afslutat denna i år inträffade riksdag, synes det oss vara ett å propäs för tillfället att här meddela den uppsats om kyrkofadern Luthers förhållande till musiken, som vi funnit i en för 50 år sedan här utgifven tidning för musik. Den torde vara vår generation obekant, men har icke förlorat sitt intresse; helst i nutiden då de religiösa frågorna äro så lifaktiga. Den 10 nov. detta år kan man fira 420-de årsdagen af den store reformatorns födelse.

der» etc., »Nun danket alle Gott» etc., »Freu dich sehr, o meine Seele» etc., »Herzlich thut mich verlangen» etc., »Werde munter, mein Gemüthe» etc.

Att koralen måste blifva folkets tillhörighet, kände Luther lika mycket som han märkte att de gamla entoniga melodierna i de grekiska tonarterna ej mera ville anslå.

Sålunda utgaf han till en början år 1514 en liten andlig sångbok med melodier af Walther; sjelf författade han melodierna till: »Ein feste Burg ist unser Gott» (Vår Gud är oss en väldig borg) etc., »Erhalt uns, Herr, bei deinem Wort» etc., »Ach Gott, vom Himmel sich darein» etc., och många andra som ännu i dag äro kända och värderade. Andra stycken öfversatte han från latinet, t. ex. »Es ist gewisslich an der Zeit» etc., »Vom Himmel hoch da komm' ich her» m. fl. Men ej mindre befordrade Luther äfven figuralmusiken, och förmådde bland annat ock boktryckaren Rhau till att samla och utgifva de för handen varande kyrkliga kompositionerna, till större delen från 15:de seklet. Dessa samlingar hafva lyckligtvis påträffats uti universitetsbiblioteket i Jena. En af dessa samlingar bär följande titel: »Symphonie jucunda», innehåller 52 fyrstämmiga motetter och är tryckt i Wittenberg 1538. Luther sjelf har försett den med ett ypperligt latinskt företal, hvaruti han bland annat yttrar följande: »det är ett fullkomligt bevis på den gudomliga visheten, att Gud gifvit människorna musiken och sångstämmen, kring hvilken på ett underbart sätt flera andra stämmor leka, springa och smycka med glada ljufviga åtbörder, och likasom föra en gudomlig ringdans, så att äfven de som endast måttligt deraf röras, ej tro sig hafva funnit något mera underbart i vår tid»

Öfver en samling motetter som Walther och Senffl skrifvit åt honom, yttrade han: »omkring en from tenor dansa och leka de andra stämmorna, likasom barnen kring sin fader.» Detta språk står ock såsom måtto under en bild, som visar oss den store mannen, huru han julaftonen 1536 med glad uppsyn sitter bland de sina, med lutan i handen.

De fromma och konstälskande män, Luthers samtida och vänner, hvilka kraftigt medverkade till att göra musiken till en hufvudbeståndsdel af gudstjensten och tillika gifva den världsliga musiken en djupare och värdigare betydelse, voro hufvudsakligen Agricola, protestantisk kantor i Magdeburg, Ludvig Senffl, bayersk kapellmästare, en högt skattad mästare, Glareanus, Roland (två protestantiska tonsättare), hans vän Melancthon, och hans beskyddare, kurfursten af Sachsen. En på den tiden högt aktad författare yttrar derföre, att Luther genom sin nya koralsång gjort den katolska konfessionen mera afbräck än

genom sina läror. Denna allmänna musikreformation kunde nu ej mera uppehållas, och i flera protestantiska städer utkommo dylika samlingar af motetter och koraler, responsorier m. m., hvarigenom mera än hundrade tonsättare undanrycktes glömskan. Bland dessa må nämnas Albrecht, Ockenheim, Isaak från Prag, Mouton, Orlando di Lasso, Walther, Josquin de Pres, m. fl. I England och Skottland komponerade, likasom Luther, den berömda reformatorn Knox kyrkomelodier, hvilka ännu användas.

Efter dessa korta antydningar att Luther jemte den protestantiska kultens reformation, äfven var den andliga såväl som den världsliga sångens reformatör, torde slutligen några drag och yttranden af den store mannen här vara på sin plats.

I ett sändebref till Senffl upphöjer Luther musiken öfver alla andra konster och sätter den i bredd med teologien. En annan gång skriver han, att satan flyr musiken lika mycket som religionen; och att "musiken är en Guds skänk och gåfva, som fördrifver djefvulen och gör menniskor glada, i det man dervid förgäter ondskan, flården och annan synd."

Hade Luther kunnat kasta en blick in i framtiden, der flården spelar en så betydande rol i musikväsendet!

Om Josquins musik fällde Luther följande märkliga ord: "Josquinus är en mästare i noterna. Dessa hafva måst göra hvad han ville; andra komponister måste göra hvad noterna vilja." Detta yttrande återfinnes uti Mathesii predikningar om Luthers lefverne och är tillika ett träffande inpromptu öfver vår tid.

Bland alla hans tänkespråk som gått till efterverlden och bevittna att Luthers religiösa tänkesätt, djupe och allvaret i hans väsende ingalunda hindrade hans tillgänglighet för humor och lefnadslust, citera vi blott ett af de mest kända och likasom typen för de öfriga:

„Wer nicht liebt Wein, Weib und Gesang,
Der bleibt ein Narr sein Lebelang."

Vi sluta denna uppsats med Luthers tal öfver musiken (*Encomion Musices*).^{*} Detta förträffliga tal, som eget nog ej finnes upptaget i någon edition af Luthers skrifter, skulle sannolikt hafva gått förlorat för oss, om ej Melanchton hade förvarat det i sina orationer. Om det ursprungligen skrivits på latin eller tyska, är svårt att afgöra. Ut i Melanchtons ofvannämnda orationer är det aftryckt på latin; men man har ock en tysk edition deraf, som, att döma efter språket, måste härröra från Luther sjelf, hvilken här läser lätit offentligens på kyrkdörren i Wittenberg, för att derigenom

tillkännagifva sin önskan att se kyrkomusiken behörigen hyllad och vårdad. Man finner deraf ock att Luther ej endast nitälskade för koralen, utan ock för användandet af den konstigare musician, d. ä. figuralsången.

Encomion Musices.

Alla vänner af den fria konsten Musica önskar jag, doctor Martinus Luther, nåd och frid af Gud fader och vår herre Jesu Christ. Jag ville hjerteligen gerna högt lofva och prisa denna sköna och konstiga Guds gåfva, mensamma fria konst, och befinner, att densamma har mångfaldig och stor nytta och sålunda är en herrlig och ädel konst, så att jag icke vet, hvar jag skall begynna eller upphöra att berömma densamma, eller på hvad vis och form jag skall prisa den så, som den billigt bör prisas och af hvar man hållas i helgd och aktning. och känner mig så öfverhopad af rikeliga lof-ord öfver denna konst, att jag icke nogsamt kan upphöja och prisa densamma, ty hvem kan säga och uppräknat allt hvad som häröfver kan skrivas och sägas? och om någon än så gerna ville säga och uppräknat allt, så skulle han ändock förglömma många stycken, och är det *in summa* omöjligt att man nogsamt förmår prisa och upphöja denna konst.

För det första, om man rätt betraktar saken, så finner man, att denna konst från verdens begynnelse blifvit af Gud gifven åt alla, ty det gifves intet ting i verden, som icke gifver ett ljud eller en klang ifrån sig. Sammalunda och luften, den der dock aldrig minst synes innehålla någon musica det är, skön klang och ljud och tyckes vara helt stum och klanglös; men likafullt, när den genom någonting blifver drifven och satt i rörelse, så gifver den äfven sin klang, sin musica ifrån sig, och den som förut var stum, densamma börjar ock blifva ljudande, blifva en musica; så att man kan höra och begripa hvad som förut icke var hörbart och begripigt, genom hvilket anden uppenbarar underbara och stora hemligheter, hvarom jag nu icke vill tala.

För det andra är djurens och enkänerligen fåglarnes Musica, klang och sång ännu mycket underbarare. Ack, hvilken herrlig musica är det icke, hvarmed den allsmäktige Herren i himlen har benådat sin sångmästare, den älskelige näktergalen samt dess små lärjungar och så många tusentals fåglar i luften, der hvarje slagte har sin egen art melodi, sin herrliga ljufliga stämma och underliga coloratur, som ingen menniska på jorden kan begripa: hvilket ock konung David, denne förträffliga musicus, som på sin psaltare och sitt strängaspel sjunger och spelar idel gudomlig sång, sjelf intygar, och med stor beundran och gamman i den 104 psalmen profeterar och sjunger om fåglarnes förunderliga sång,

då han talar sålunda: Uppå desamma sitta himmelens fåglar och sjunga ibland grenarne.

Men hvad skall jag säga om menniskans stämma, emot hvilken all annan sång, klang och ljud äro att räkna för intet, ty densamma har Gud benådat med en sådan musica, att redan blott i denna enda hans öfversvinneliga och obegripliga godhet och vishet icke nog kan fattas. Ty väl hafva filosoferna och andre lärde män öfvermåttan beflitat och bemödat sig att utforska och begripa den mensklige röstens underliga verk och konst, och huru det går till, att luften genom en sådan liten och ringa rörelse med tungan, och genom en ringare rörelse med strupen eller halsen, på mångahanda sätt och vis, alltefter som det genom sinnet regeras och ledes, kan så kraftigt och väldigt gifva ifrån sig ord, ljud, sång och klang, att det vidt och bredt af hvar man icke allenast kan höras, utan ock tydligen förnimmas och begripas. De hafva väl understått sig att utforska, men ändock icke utforskat det; ja, ännu har icke heller någon kommit, som kunnat säga och betyga hvarar menniskans skrätt kommer (ty om gråten vill jag icke tala), och huru det går till, att menniskan skrattar; deröfver förundra de sig, men dervid blifver det, och de kunna icke utforska det; men det, att betänka Guds vishet i detta enda kreatur, vilja vi befälla dem som hafva mera tid än vi; jag har bara i korthet velat antyda det.

Nu borde jag ock tala om nyttan af denna ädla konst, hvilken är så stor, att ingen, vare han än så vältalig, förmår nogsamt beskrifva densamma; det euda kan jag nu säga, hvilket ock intygas af erfarenheten och Guds heliga ord, och ingenting är så rättvist, ingenting så högt att berömma och prisa, som just musician, nemligen af den orsaken, att hon regerar och har välde öfver alla det mensklige hjertats rörelser (om de oskälige djuren vill jag nu icke tala), af hvilka likväl menniskorna ofta nog regeras och öfvervinnas, såsom af deras herre och mästare.

Ty ingenting på jorden är kraftigare att göra de bedröfvade glada, de glada bedröfvade, de försagde behjertade, att böja de högmådiga till undergifvenhet, att stilla och dämpa hetsig och öfvermåktig kärlek, att fördrifva afund och hat (och hvem kan uppräknat alla hjertats rörelser som regera menniskorna och drifva dem till dygd eller till last); till att tygla och styra dessa sinnets rörelser, säger jag, är ingenting kraftigare än musician. Ja, den heliga ande sjelf prisar och ärar denna ädla konst, såsom verktyget för hans eget embete, i det, såsom han betygar i den heliga skrift, hans gåfvor, det är, böjelsen för dygd och goda gerningar, blifvit gifne propheterna genom musician, såsom vi ock se hos propheten Elisa, hvilken, då han skall prophetera, befäller att man skall bringa honom

^{*} Luthers poem »Frau Musica», som utgör inledningen till hans i Wittenberg 1543 tryckta psalmbok, koncentrerar innehållet af detta tal.

en spelman, och då spelmannen spelade på strängarne, kom Herrens hand öfver honom &c. Åter intygar skriften att satan, som eggat folk till allehanda odygd och last, fördrefs genom musican, såsom det berättas om konung Saul: ty Guds ande kom öfver David, och han tog harpan och spelade med sin hand, då vederkvicktes Saul och det vardt bättre med honom, och den onde anden vek från honom. Derföre hafva de heliga fäderna och propheterna icke förgäfvat bringat Guds ord i allehanda sånger och strängaspel, på det att musican alltid skulle förblifva hos kyrkan, hvadan vi ock hafva så mångahanda kostliga sånger och psalmer, hvilka både med orden och äfven med sången och klangen röra människornas hjertan. Hos de förnuftigare djuren, i spel på strängar och andra instrumenter hör man endast sången, ljudet och klangen, utan tal och ord; men åt människan allena, framför alla andra kreatur, blef rösten med talet gifven, att hon skulle kunna lofva Gud med sånger och ord på en gång, nemligen med ett klart och klingande predikande och berömmande af Guds godhet och nåd, hvarutinnan vackra ord ljuflig klang blifva samfäldt hörde.

Men om någon jemför människorna med hvarandra, och betraktar hvars och ens stämma, så befinner han att Gud är en herrlig och mångfaldig skapare, som delat så i människornas röster, och hvilken stor olikhet det är bland människorna för röstens och språkets skull, och huru långt öfverlägsen den ene häruti är den andre. Ty man säger, att man icke kan finna tvenne människor, som hafva alldeles enahanda stämma, språk och uttal, oakadt den ene på det högsta beflitar sig om den andres sätt, och vill vara honom lik och, såsom apan, göra honom allting efter. Men när den naturliga musican blifver genom konsten skärpt och polerad, då först ser och erkänner man till en del (ty nogsam kan man hvarken begripa eller förstå det) med stor förundran Guds stora och fullkomliga vishet i musicans underbara verk, hvaruti, framför allt annat (hvilket är märkligt och undersamt) den ene sjunger en enkel stämma eller tenor (såsom musici kalla det), jemte hvilken tre, fyra eller fem andra stämmor äfven sjungas, hvilka leka och springa omkring en sådan slät och och enfaldig visa eller tenor, samt med mångahanda art och klang underbartligt sira och smycka samma visa, och likasom föra en himmelsk ringdans, vänligen möta hvarandra, och likasom hjerteligen omfamna hvarandra, så, att de som något förstå detta och röres deraf, måste häftigt förundra sig deröfver, och mena att ingenting märkeligare gifves i världen än en sådan sång, smyckad med många stämmor. Men den som icke har någon lust eller kärlek till detta, och icke röres af ett sådant ljufligt underverk, den måste

sannerligen vara ett groft träblock, som icke är värd att han får höra en sådan ljuflig musica, utan endast koralens råa och vilda åsneskri, eller en musica af hundar och katter.

Hvad skall jag mera säga? väsendet och nyttan af denna ädla konst är mycket större och rikare, än att den i sådan korthet kan förtäljas, derföre vill jag härmed hafva anbefallt denna konst hvarjom och enom, men i synnerhet ungt folk, och hafva förmanat dem, att de hålla denna kostliga, nyttiga och glada Guds gåfva värd och kär, genom hvilken insigt och flitig öfning de i sinom tid kunna fördrifva onda tankar och äfven undvika elakt sällskap och annan odygd; dernäst vänja de sig ock att i denna gåfva erkänna, lofva och prisat Gud sin skapare, och fly och undvika med allt flit dem, som äro förderfvade genom lösaktighet, samt missbruka denna sköna konst och natur (såsom de lättfärdiga poeterna göra med sin konst och natur) till ett lättfärdigt och skändligt leverne; och visserligen skola de veta att en sådan djefvul, som så arbetar emot naturen (hvilken med en så ädel gåfva allenast skall och vill ära och prisat Gud som skapat alla kreatur) — att en sådan djefvul drifver dylika vanartiga barn och bortbytingar till att från Herren Gud taga och röfva denna gåfva, och dermed ära och tjena satan, som är Guds, naturens och denna ljufliga konstens fiende. Härmed vill jag hafva anbefallt eder alla Herren Gud.

Gifvet i Wittenberg det 1538 året.

Richard Wagnerfesten i Berlin.

Aftäckningen af det första Wagnermonumentet i Tyskland, som egderum i det härligaste solskensväder, den 1 oktober i Berlin, var, trots alla intriger, bråk och hänsynslös kritik, en högst imponant tilldragelse, som länge kommer att lefva i minnet hos de många vänner och beundrare af Wagner, hvilka hade kommit från olika länder för att närvara vid ceremonien.

Det vackra monumentet, som efterkommande skola med beundran betrakta, är af snöhvitt marmor från Grekland, och i halft klassisk, halft realistisk tysk stil. 100,000 mark har bildhuggaren Eberlein erhållit för utförandet af sin "Wagner-Denkmal". Vid dess aftäckande utfördes endast Wagners musik af en stor musikkår och Berliner Sängerbund under anförande af Armé-musik-inspektör, Professor Rossberg. Vackra lagerkransar från Wiens Sängere-Veren, Berlin-Operan, Mr Oscar Browning från Cambridge, för öfrigt från England etc. lades på trappstegen af minnesvården innan ceremonien afslutades. Men då

mycket redan stått att läsa i svenska pressen om aftäckningen och den ståtliga festbankett, som gafs samma kväll för öfver 600 gäster, så vill jag i stället omnämna konserterna, galspektaklet på operan m. fl. tilldragelser i förening med Wagnerfesterna, hvilka börjades den 30 september med en "Reception" i Riksdagshuset.

Leipziger Philharmoniska orkestern under hr Windersteins anförande spelade Wagners Kejsarmarsch, Webers Jubelouvertyr, Svendsens "Norwegischer Carnival", Massenets "Fête bohème", Goldmarks ouvertyr »Sakuntala» med flere nummer. Tyska och franska artister sjöngo sånger af Wagner, Gluck, Schubert, Brahms, Gounod etc.

Ehuru festmiddagens musikprogram var, som ju är fallet vid banketter, af en brokig karaktär, så kunde musiken ej med skäl kallas »dålig», då orkestern spelade bland annat Wagners »Rienzi»-ouvertyr och Griegs Per Gynt-Suite.

Särdeles intressanta voro de tre »historiska konserter», som gäfvos den 2 oktober i Philharmonie, därvid följande musikverk gäfvos under herrar Carl Pohlig, H. Riedel och Gustav Kogels dirigentskap:

Uvertyrer af Gluck: »Iphigenie» med Wagners afslutning, Mozart: »Trollflöjten», Weber: »Friskytten», Mendelssohn: »Hebriderna», Spohr: »Jessonda», Schumann: "Manfred", Berlioz: "Kung Lear", Cornelius: »Barbier von Bagdad». Vidare Schuberts ofulländade symfoni, Brahms C moll-symfoni, Liszts symfoniska dikt »Tasso», Rich. Strauss' »Tod und Verklärung», Berlioz' Kärleksscenen ur symfonien »Romeo och Julia» samt Beethovens härliga 9:de symfoni, förträffligt utförd af den förstärkta orkestern från Leipzig samt Cäcilia- och Sternska sångföreningarna.

Söndagen den 4 oktober bjöds man på icke mindre än tre folkkonserter. En "Geistliches" i Sing-Akademie (kl. 12 f. m.) därvid hof- och domkyrkokören — omkring 110 mans- och gossröster — sjöngo, under direktör H. Prüfers anförande, motetter af Palestrina, Joh. Kuhnau och J. S. Bach, "Festspruch" för 8:ta stämmig kör af Brahms, Mendelssohns 22:dra Psalm, m. fl. andeliga körer af Schreck, Flügel och Becker. Flera framstående musiker från England, där kyrkomusik och sång stå ovanligt högt, uttalade sin beundran öfver körens förträffliga sång, den absoluta tonträffningen och den artistiska fraseringen.

På kvällen gafs en Wagner-konsert i Kroll, och en internationell galakonsert i Philharmonien, därvid man hade tillfälle att studera ej mindre än 8 dirigenters sätt och konst att dirigera. Ibland dem som hade orkestern fullkomligt i sin makt voro kapellmästaren Pohlig från Stuttgart, som dirigerade Beethovens »Leonora»-uver-

tyr n:o 3, Johan Halvorsen från Kristiania, som anförde Svendsens »Norwegische Rhapsodie», och blef framropad 4 gånger, Camille Chevillard från Paris, som anförde Saint-Saëns' symfoni »La jeunesse d'Hercule» och Berlioz' uvertyr »Benvenuto Cellini», hr A. Wladimiroff från St Petersburg, som dirigerade Rimsky-Korsakoffs förspel till »Märchen von Zarem Saltan», och signor Arturo Vigna från Milano, som anförde potpourrier ur Catalanis opera »Loreley» och Puccinis »La Bohème». Ehuru den senare musiken i mitt tycke var alltför banal för konserten, spelades den med sådan värme och elegans, att den talrika publiken hurrade och applåderade af hjertans grund.

Följande nummer utfördes också: Dr Elgars uvertyr »Cockaigne», dirigert: mr D. Godfrey från England, Tschairowskys symfoniska dikt »Francesca da Rimini», dirigert: hr Alex. Winogradsky från Kiew, Liszts 1:a Rhapsodie: dirigert hr R. Mader från Budapest och amerikanska tonsättaren John Paines förspel till »Oedipus Tyrannus», dirigeradt af hr Pohlig från Stuttgart. Programmet till Wagnerkonserten innehöll »Faust» och »Tannhäuser»-uvertyrerna, Siegfried-Idyll och Arrior ur »Rienzi», »Lohengrin», »Tannhäuser» och »Tristan och Isolde». Men som konserten gafs samma kväll, som den internationela, så var jag, likasom många andra urständsat att bevista den.

Galaföreställningen å kongl. operan den 3 oktober, då »Mästersångarne» uppfördes med ny stiltrogen uppsättning, och följande artister: hr Krauss Bertam, Lieban och Krasa såsom Walter, Hans Sachs, David och Beckmesser samt Fräulein Destinn i Evas roll, var onekligen glanspunkten i alla tillställningar under Wagnerfesten. Dr Richard Strauss var en superb dirigent, som hade den stora orkestern fullkomligt i sin makt. Efter hvarje akt blefvo både dr Strauss och de förnämsta artisterna inropade på scenen af den förtjusta publiken.

Bland framstående personer, som voro närvarande vid Wagnerfesten märktes öfverintendenten Axel Burén från Stockholm, som ofta i sällskap med kapellmästaren Johan Halvorsen sågs med stort intresse bevista konserter m. fl. tillställningar.

Ej mindre än 37 musiker från England hade antagit inbjudningen att såsom Wagner-kommitténs gäster bevista aftäckningen af minnesvärden. Bortåt 6 å 700 personer bevistade Wagnerfesten och många flera hade nog infunnit sig, om icke den internationella musikkongressen hade blifvit inställd, på fru Wagners begäran.

För alla som erkänna sanningen af det gamla ordspråket att »det ej är ens fel att två träta», kan följande faktum angående missämjan mellan Wagnerkommittén i Berlin med herr

Leichner i spetsen och Wagner-familjen i Bayreuth vara af intresse att lära känna.

Innan Kommercerådet Leichner blef sminkfabrikör, på hvilken affär han blifvit mäkta rik, var han under 13 års tid operasångare och förnämligast i Wagners operor.

Han har alltid varit en varm vän och generös beundrare af Wagner, som ju ej är att undra öfver då herr Leichner under så många år varit själf en konstnär. 1897 gaf han anonymt 36,000 mark för att rädda »Oesterlein-Wagner Museum» i Eisenach från att bli såldt till Amerika. Redan år 1898 började han genom fester och expositioner att samla medel till en »Wagner-Denkmal» i Berlin. Fru Wagner satte sig genast deremot, ty hon an-åg teatern i Bayreuth vara det enda värdiga monument af Wagner. — Till slut blef Leichner så trött på allt bråk och motstånd från Fru Wagners sida, att han beslöt genom egna medel sätta planen i verket, hvilket lär ha kostat honom den lilla nätta summan af omkring 300,000 mark. Kommittén har flera gånger vänt sig till Fru Wagner och hennes familj med förfrågan huru de önskade att festen skulle arrangeras, men utan tillfredsställande resultat, ehuru kommittén inställde den planerade internationella musikkongressen och vidtog flera andra förändringar. Till slut återstod det ej intet annat för kommittén än att själf på bästa sätt arrangera festprogrammet, som efter pröfning af Kultusministern, herr Studt, blef sanktionerat af Kejsaren.

Hildegard Werner.

— * —

Från scenen och konsertsalen.

Kgl. teatern. Okt. 17—25. BIZET: *Carmen* (Carmen: fru Jungstedt, frk Edström) — 18 TSCHAIKOWSKY: *Eugen Onegin* — 19 R. WAGNER: *Tannhäuser* (Elisabeth: fru Aino Ackté, gäst; Venus: fru Lindberg; en herdegosse: frk. Karlsohn; Tannhäuser, Landtgreven, Wolftram: hr Nyblom, Sellergren, Forsell) — 22. 29 GOUNOD: *Romeo och Julia* (Julia: fru Aino Ackté, gäst; Romeo: hr Frank Pollock, gäst; Capulet, Tybalt, Paris, Mercutio, hr Lundqvist, Nyblom, Arrhenius, Strömberg) — 23 SAINT-SAËNS: *Simson och Delila* — 24. 26. R. WAGNER: *Lohengrin* (Elsa: fru Aino Ackté, gäst; Lohengrin: hr Menzinsky, gäst; Ortrud: fru Jungstedt; Telramund: hr Forsell, Lundqvist) — 27 *Konsert* med biträde af fru Aino Ackté — 28 MOZART: *Trollflöjten*. — 30 BOITO: *Mefistofeles*. (Margarita: frk Svärdröm). — 31 GLUCK: *Orfeus*. MASCAGNI: *På Sicilien* (Lucia: fru Claussen; Alfio: hr Mandahl)

Musikaliska akademien. Okt. 19. Konsert af fru TERESA CARRENO; 20, 23, 25 konserter af HENRI MARTEAU. Biträdande pianist: hr Max Behrens.

Vetenskaps-akademien Okt 9. Konserter af BRUSSEL-STRÄKKVARTETTEN (hrr Schörg, Miry, Daucher, Gaillard). Sträckkvartetter å 1:a Konserten: Alex. Glazounow:

op. 64 A dur; L. v. Beethoven: Op. 59, N:o 3, C dur; J. Haydn: op. 64, N:o 5, D dur, å 2:a kons.: 1. L. v. Beethoven: op. 132. A moll; J. Brahms: op. 51 A moll — 28 *Lieder-afton* af fru CLARY MORALES, f. Asp-lund. Biträdande: hr Olallo Morales.

Fru Aino Acktés gästspel, hvars början i »Faust» förut omnämnts, fortsattes sedan i »Tannhäuser», »Romeo och Julia» och »Lohengrin», hvilka sistnämnda operor uppfördes två gånger, alla för fullt hus — alla biljetter voro långt före representationerna utsålda — och med varmt bifall af publiken, samt förärande af blomster och lagerkransar vid hvarje föreställning, hvarvid en mängd inropningar förekommo. Kritiken har också varit enig uti att prisa konstnärinnans vackra och väl beherskade stämman, den intressanta dramatiska framställningen och den behagliga, idealiserande apparitionen. En och annan anmärkning har kunnat göras, hufvudsakligen i de franska operorna, om de för Pariser-scenen inlärdas armrörelserna — en anmärkning som äfven kunde göras mot Kristina Nilsson. Men om ock sådana konventionella drag i fråga om mimik och rörelser förekommo, voro de ej af mera störande betydelse, och hennes Elisabeth och Elsa voro skapelser af högsta fulländning. Att framhålla berömliga detaljer i detta gästspel skulle föra oss för vida. I fråga om sådana må dock påpekas kyrkscenen och fängelsescenen i »Faust», fjärde akten och det stumma spelet i bröllopsscenen i »Romeo och Julia», Elisabeths stora aria i andra akten af »Tannhäuser» och framställningen i slutet af denna akt, Elsas första uppträdande och scenen i brudgemaket i »Lohengrin». Herr Ödmanns indisposition efter »Faust»-föreställningen föränledde gästspel af tvenne här förut obekanta sångare. En händelsevis här sig uppehållande amerikansk sångare, hr Frank Pollock fick således ersätta honom såsom Romeo och sjöng partiet, likasom fru Ackté, på franska efter kort förberedelse. Framställningen var till sång som spel rätt lyckad, ehuru ej af märkligare beskaffenhet. Detta var däremot fallet med den andre tenoristen, den tyske sångaren Menzinsky. För att möjliggöra uppförandet af den annonserade »Lohengrin» telegraferade teaterdirektionen till Tyskland efter en tenor (hr Herold i Köpenhamn var förhindrad) och fick så en sångare från Elberfeld, hvilken man här aldrig hört omtalas. Efter resan hit genom dag och natt samt en repetition på förmiddagen den dag han anlände, sjöng han Lohengrin på aftonen och förtjusade publiken med en härlig stämman. Äfven hans spel var berömligt. Att äfven Elsas parti sjöngs på tyska förhöjde värdet af dessa »Lohengrin»-föreställningar, efter hvilka hr Menzinsky genast återvände till Tyskland. Sällan har väl en Lohengrin så — i verkligheten som i dikten — uppträdt

som en räddande engel. Sitt namn fick han ock fördoldt, såsom han begär i pjesen, så tillvida som direktionen ej måtte ha fått veta hans förnamn, hvilket ej utsatts på programmet och hittills är för oss okänt.

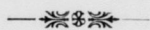
Äfven såsom konsert- och romarsångerska fick man tillfälle att höra fru Ackté på operakonserten d. 27 okt. till förmån för teaterns pensionskassor, då den firade sångerskan hade vänligheten att gratis medverka. Hon sjöng dervid fågelarian i "Pajazzo" med stor talang och vidare romanser: "I de sidste øieblikke" af Sjögren, "Titania" af Peterson-Berger och "Pai, pai paitaressu" af Merikanto. Upprepade inropingar följdes af flere extranummer, däribland Griegs "Min tankes tanke", som sjöngs med hänförande känslolöd. Ett par stora lagerkransar föräddes sångerskan under aftonen, och vid detta sista uppträdande tycktes publikens ovationer aldrig vilja sluta.

Programmet upptog vidare Haydns "militär-symfoni", Romans för violin och orkester af Wagner-Wilhelmj, särdeles vackert spelad af hr Zetterquist i principalstämman, Monsignys intagande "Chaconne et rigaudon" ur "Drottningen af Golkonda" för orkester, samt till slut Wotans afsked, storslaget utfördt af hr Wallgren.

Ryktet om fru Acktés triumfer i Paris och under sin konsertturné i Norden före gästspelet på operan gjorde detta på förhand mycket märkligt, hvartill ock sympatierna för det finska broderlandet äfven bidrogo. Få gästande sångerskor hafva blifvit så firade här. Efter Kristina Nilssons sista uppträdande här på scenen (1881) ha emellertid liknande triumfer skördats af Pauline Lucca (1887) och Nelly Melba (1893), båda storheter af första rang, den senare stod främst af alla till röst, sångkonst och apparition. Skulle vi jämföra fru Ackté med andra gästande nordiska sångerskor står hon Sigrid Arnoldson nära i behag och sångkonst medan hon i röstens styrka mera närmar sig Ellen Gulbranson och Gina Oselio. — I "Mefistofeles" har fröken Svärdröm haft en ny roll såsom Margareta, hvarom mera framdeles. I "På Sicilien" har fru Claussen som Lucia och hr Mandahl som Alfio haft nya roller.

Konserterna ha — kanske till följd af gästspelet på operan — varit mindre talrikt besökta, märkvärdigt nog då sådana storheter och här uppburna konstnärer som Teresa Carreno, Henri Marteau och Brüsselkvartetten konserterat, fru Carreno med 2, hr Marteau med 4 och Brüsselkvartetten med 2 konserter. Pianodrottningen var lika storslagen som vanligt, kanske kraftigare än förr, och visade t. ex. i Beethovens Andante ("Air favori") samma smak och finess, som förut tjugat oss. Hr Marteau står i sin konst åtminstone lika högt som förr, fängslande

med sin rena och klara ton samt mässterliga teknik. — Om fru Acktés gästspel förorsakat glesheten i konsertsalongerna har det däremot föranlett en sådan spaltfyllnad i detta nummer, att vi nödgas till ett följande nummer i en särskild konsert-revy för oktober uppskjuta redogörelsen för de utländska artisternas program. En »Lieder-aften» af en svensk sångerska fru Clary Morales må till sist omnämnas. Såsom fröken Asplund har denna sångerska förut här gjort sig bekant för sin sympatiska röst, starka och väl utbildade röst och stor musikalisk smak. Dessa egenskaper framkallade också nu rikaste bifall af en publik som dock var allt för fåtalig. Fru Morales sjöng, väl ackompanjerad af sin man, sänger af Bach, Beethoven, Schubert, Brahms, Liszt, Rich. Strauss, H. Wolf, B. Sekles, H. Pfitzner och O. Morales, hvars två »Minnelieder» i nyare stil väcka intresse. Herr Morales visade sig äfven som god pianist i två nummer af Liszt, »Paysage» och »Waldesrauschen».

Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten.

Kgl. teatern. Vid fru Wilhelmina Strandbergs recett den 6 nov. upptager programmet "Regementets dotter" med fru Strandberg såsom markisinan, och derjämte en konsertafdelning med biträde af m. l. de Tréville, som nyligen med stor framgång sjungit på kejserliga operan i Petersburg. — Under inöfning äro Glucks "Iphigenia" och Puccinis "Tosca". För öfrigt stå "Lakmé" och "Ran" på repertoaren.

Fru Aino Ackté-Renvall har under sin härvaro fått emottaga medaljen "Litteris et artibus" och den 31 okt. mottogs hon i audiens af konungen. Dagen förut gafs till hennes ära en afskedsfest med supé på Grand Hôtel, hvari ett hundratal medlemmar af Stockholms societet och musikaliska värld deltog. Hedersgästen fördes till bordet af ordföranden i Operans styrelse, hofmarskalken Prinzsköld, som utbragte tacksamhets- och afskeds-skålar till den firade artisten, framhållande att det ej blott var divan man ville hylla utan äfven kvinnan och dottern af det folk, som står vårt eget så nära. Efter supén följde en musikalisk-litterär underhållning, hvari fröknarna Signe Widell och Dörum samt hr Elis Olsson medverkade, den senare med särdeles muntrande visor. Efter några sedan följande danser hade fru Ackté den artigheten att, ackompanjerad af hr Halldén, sjunga ett par finska sänger, "Solsken" af Järnefelt och en finsk visa af Merikanto, hvarefter direktör Fredriksson föredrog ett ståtligt poem till sångerskans ära.

Musikaliska akademien höll den 29 okt. under ordförandeskap af vice preses, justitierådet Karl Silfverstolpe, ordinarie månadssammankomst. Sedan vice preses hälsat ledamoten Henri Marteau, som bevistade sammankomsten, samt anmält att ledamöterna f. d. expeditionssekreteraren L. Fries och pianisten fru Erika Nissen, född Lie, aflidit, företogs till behandling föreliggande remisser och skrivelser. Till suppleanter i läroverksstyrelsen valdes musikkdirektörerna C. A. Bergström och Erik Borgstedt. Lärarinnan vid musikkonservatorium, fröken Hilda Thegerström, beviljades på grund af styrkt sjuklighet partiell tjänstledighet under återstående delen af innevarande termin, och förordnades hr Lennart Lundberg att upprätthålla en del af tjänstgöringen.

Revisionsberättelsen för år 1902 föredrogs och akademien beviljade förvaltningsutskottet full ansvarsfrihet. Gåfvor till biblioteket hade under senaste månaden skänkts af hofmusikhandlare G. A. Lundquist, förläggare C. W. K. Gleerup samt hr Bässler i Zwickau.

Sedan löpande ärenden i öfrigt behandlats, höll hr Marteau ett längre intressant föredrag om Hector Berlioz, dervid han hufvudsakligen skildrade dennes personlighet samt verksamhet som kritiker, hvarefter ordföranden till hr Marteau framförde akademiens tacksamhet ej blott för detta hans föredrag, utan ock för den välvilja och det intresse, som han ådagalagt gent emot flera förutvarande elever vid musikkonservatorium.

Orgelkonsert gifves söndagen den 8 nov. i Jakobs kyrka af dess organist, den framstående orgelspelaren dir. Alb. Lindström med biträde af hans dotter, fröken Elisabeth Lindström, och hr Gustaf Sjöberg. Direktör Lindström kommer dervid att utföra orgelkompositioner af G. Merkel, Giacomo Arcadelt (från 1500-talet), Lemmens och J. S. Bach. Sänger af Rossini, Sjögren, Alfvén och Gounod fylla för öfrigt det lofvande programmet.

Konsertföreningens andra abonnemangskonsert för innevarande säsong eger rum tisdagen den 10 nov. kl. 7,30 e. m. i Musikaliska akademien. Vid denna konsert dirigerar den kände finske komponisten och orkesterdirigenten Armas Järnefelt, under det att föreningens ordinarie dirigent medverkar som solist. Hufvudsakliga delen af programmet ägnas åt den finska tonkonsten genom utförande af symfoni nr 2 af Jean Sibelius, hvilken symfoni ej förut gifvits i Sverige, samt Järnefelts symfoniska dikt "Korsholm". Vidare upptager programmet två kompositioner af Mozart, nämligen "Maurische Trauermusik" och violinkonsert med hr Tor Aulin såsom solist.

Aulinska kvartettens kammarmusiksoaréer, hvilka såsom förut nämnts, under denna säsong endast kunna komma att ega rum, såvida tillräckligt antal abonnenter teckna sig före den 10 nov., skola under denna förutsättning börja den 16 d:s, då programmet är bestämt att innehålla sträckkvartett af Beethoven, D-dur; Pianotrio, Ciss-moll, af Franck (förut ej spelad här) och sträckkvintett af Boccherini. — Det vore verkligen skada och skam för vår hufvudstad om dessa soaréer skulle inställas, hvarför vi hoppas att med första tillräcklig abonnemangsteckning måtte ske.

Fru Maikki Järnefelt anlände hit i sista dagarne af oktober, i och för sin konsert den 3 nov., jemte sin man från en konsertturné i Tyskland.

Herr John Forsell gaf den 26 okt. i Köpenhamn en utomordentligt lyckad konsert till förmån för härvarande svenskers och normäns understödsfond. Det var fullsatt salong och en distinguerad publik med svensk-norske gesandten i spetsen. Med stormande applåder och oräkneliga inropningar betygade publiken sin tacksamhet.

Fröken Thora Hvass, numera bosatt i London, har engagerats att spela på de ansedda "Saturday-Paps"-konserterna derstädes under säsongen 1903—1904. Fröken Hvass torde vara den första svenska pianist, som engagerats att spela på dessa.

Gustaf Höggs pianotrio i g-moll har nu äfvan utförts i Helsingfors å Musikinstitutets första musiksalon, hvilken egde rum den 12 okt. Verket utfördes med stor musikalisk schwung af den framstående finske pianisten Karl Ekman samt hrr Novacek och Corbach. Trion rönt stort bifall af såväl publik som kritik. Komponisten Oskar Merikanto skrifver i Päivälehti om verket bl. a.: "I vår tid, då det komponeras så få dugliga kammarmusikverk, är denna trio värd all uppmärksamhet. Man märker här komponistens grundliga och med stor skicklighet använda kontrapunktiska studier. Stor säkerhet i motivens utveckling och kraftig inspiration framhålles äfven."

Svensk musik i Paris. Fru Amalia Hjelmstierna, född Munktel, syster till vår bekanta tonsättarinna fröken Helena Munktel, har hos förläggaren Pfister Frères i Paris fått utgifna "Cinq Melodies", fem sånger (Vårsång, Vålkomen, Näckrosen, Synvidder, Vallvisa). Dessa sånger hafva förut utkommit härstädes och i Norge hos C. Warmuth. Till franskan ha de öfversatts af A. L. Hittich.

Sigrid Arnoldson i Amsterdam. Den svenska sångartisten uppträdde den 18

okt. i Amsterdam såsom Mignon med, som det säges, exemplös framgång. Ovationerna fortsattes utanför teatern, der den väntande folkmängden ägnade sångerskan en entusiastisk hyllning. Trots de enormt höga prisen voro biljetter till föreställningen en vecka förut sålda. Efter Adelina Pattis uppträdande här har ingen sångerska rönt sådan framgång i Holland som Sigrid Arnoldson.

Upsala. Då, som bekant, direktör Hedenblad valts till domkyrkoorganist, har på anförda besvär valet upphäfts af domkapitlet. Först och främst ogillar domkapitlet det af domkyrkorådet upprättade förslaget, der direktör K. Billberg bort uppföras i tredje rummet i stället för hr Hedenblad. Vidare upphäfves, som sagdt, själfva valet, emedan vallängden ej varit justerad och dessutom i åtskilliga punkter felaktig.

Från andra land.

Paris. På Opéra Comique har nu Puccinis "Tosca" uppförts för första gången. Vid konservatoriet har som nr 1 bland 6 elever antagits Marguerite Caponsachi, den unga violoncellvirtuosen, som ett par år låtit höra sig med stor framgång i Stockholm vid sommarkonsorter på Novilla-terassen å Djurgården.

Cannes. Den framstående violinisten Edvard Guerini, bekant för intressanta studier öfver Stradivarius, har på kammarmusikkonsert härstädes framfört Emil Sjögrens 1:a sonat för violin och piano.

Dresden. Donizettis "Regementets dotter" har på hofoperan uppleft sin 200:e föreställning.

Berlin. Ett nytt underbarn, den 10-årige violinisten Franz von Vecsy, lärjunge af Hubay, har i musikaliska kretsar väckt största uppmärksamhet såsom nästan fulländad virtuos. Med underbar teknik förenar sig hos honom energiskt temperament, smak och stilfull framställning.

(Öfriga notiser från grannlanden och utlandet måste af bristande utrymme sparas till följande nummer.)

Musikpressen.

På Carl Gehrman's förlag har utkommit

för piano 2 händer:

P. Tschaiowsky; *Eugen Onegin*. Opera. Arrangemang af Bernh. Fexer, med bifogad text af E. Wallmark. Pr. 2 Kr.

På Broderns Hals' förlag, Kristiania, har utkommit för en röst med piano:

Sinding-Album. Af Marta Sandal-Bramsens repertoar. H. I innehåll. 10 sånger, H. II innehåll. 12 sånger, i urval.

På Wilh. Hansens förlag, Köpenhamn,

har utkommit för piano 2 händer:

Agathe Backer-Grøndahl: *Concert-etudes*. Op. 57 N:o 1 (A moll), N:o 2 (G dur); Op. 58 N:o 1 (F dur), N:o 2 (G moll).

Pianoarrangemanget af "Eugen Onegin" utgör ett häfte om 22 notsidor, innehållande i god sättnings med bifogad text flera af operans vackraste musiknummer.

Sinding-Albumet innehåller i de båda häftena sånger af den utmärkte norske tonsättaren, af hvilka de fleste torde här särskildt vara kända från konsorter af Marta Sandal, hvars porträtt pryder häftenas titelblad. H. 1 innefattar följande sånger (med äfven tysk text): "Bad I om sang til Vinen", "Moderen synger", "Der skreg en Fugl", "Ind i dit matgyldne solsilkehaar", "Mainat", "Rav", "Jeg havde mig en Hjertenskjær", "Du mor som ensam heime gjeng", "Ravnen han flyver om Aftenen", och "I Seraillets Have". — H. 2 innehåller sånger med endast tysk text: "Du kannst ja doch nicht singen", "Ich bin ein Drach' gewesen", "Ich liege dir zu Füßen", "Ich neide nicht die goldnen Säle", "Maria Gnadenmutter", "Es starben zwei Schwestern", "Rosmarin", "Schifferlied", "Siehst du den Stern im fernsten Blau", "Viel Träume", "Ein Weib", "Wiegenlied".

Agathe Backer-Grøndahl är så välkänd som tonsättarinna, att man äfven i de ofvannämnda konsert-etyderna kan vara viss om att finna kompositioner af intresse i sitt slag. Namnet antyder emellertid att etydena äro af en svårighet, som hänvisar dem till virtuosernas konsertrepertoar. Priset är icke utsatt hvarken på de norska eller danska förlagsverken.

Dödsfall.

Lie-Nissen, Erika, betydande norsk pianist, född 1845, afled i Kristiania den 27 okt. (Utförligare nekrolog med porträtt meddelas i nästa nummer).

Adorján, Eugen, violinvirtuos och kapellmästare, afled i september, 30 år gammal, i Budapest. Han var lärjunge af Hubay och Joachim och der efter först konsertmästare i Lybeck samt de sista sju åren kapellmästare i Düsseldorf.

Svensk Musiktidning.

Nordiskt Musikblad. — 23:dje årgången. — För hvarje musikaliskt hem, utgifves 1903 efter samma plan som förut, innehållande *populär läsning i Musikaliska ämnen, porträtter med biografier etc.* Tidningen utkommer två gånger i månaden (utom juli—aug.). Pris 5 kronor pr år, lösnummer 25 öre. Prenumeration sker här å *Expeditionen, Vallingatan 11, 2 tr., i bok- och musikhandeln*, å posten och tidningskontor. I landsorten prenumereras bäst å *posten*.

N:o 1 innehåller porträtt af *F. A. Frieberg* och *Arvid Ödmann* (såsom *Johan af Leyden* i »Profeten»); N:o 2 porträtt af *Paula Lindberg*, f. *Frödin*, och *Anna Pettersson Norrie*; N:o 3 *Saint-Saëns*; N:o 4 *Aina Mannerheim*, *Robert Planquette*; N:o 5 *Gust. Henrikson*, *Leon. Borwick*; N:o 6 *Maikki Järnefelt*; N:o 7 *Ida Ekman*. N:o 8 *Yvonne de Treville*; N:o 9 *Wilh. Herold*; *Gust. Charpentier*; N:o 10 *Wilh. Peterson-Berger*; N:o 11 *Wilhelmina Strandberg*, *Salomon Smith*, *Marie Hall*; N:o 12 *Emil Sjögren*, *Rich. Henneberg*; N:o 13 *Willy Burmester*, *Bjarne Thorstensson*.

Obs.! Nyttan af en musiktidning för musikbildningen i hemmet torde ej kunna bestridas. Framför dagliga tidningar eger en sådan fördelen att den förvaras och bildar, så att säga, en musikhistorisk uppslagsbok. Rätta platsen för utgifvandet af en musiktidning är hufvudstaden, där musiklivet är högst och rikast utveckladt. Svensk Musiktidning meddelar ock en kontinuerlig redogörelse för musiklivet i vår hufvudstad, i landsorten samt i Norges, Finlands och Danmarks hufvudstäder, utförliga biografier med fina porträtt, instruktiva artiklar, följetonger m. m. Musikbilagan innehåller verkligt god musik.

Å Svensk Musiktidnings Expedition,
Vallingatan 11, 2 tr. samt i bok- och
musikhandeln finnes till salu

MELODISKA MINNESBLAD

4 Pianostycken — Barcarolle. Mazurka, Canzonetta; Nenia — af Frans J. Huss. Pris 1 kr.

Kurs i plastik samt undervisning i sång

efter den italienska sångmetoden i förening med instuderande af roller, med särskildt afseende fäst vid frasering och diktion, meddelas af

SIGNE HEBBE,
Sturegatan 24, Stockholm.

J. G. MALMSJÖ, PIANOFABRIK

Kongl. Hofleverantör
GÖTEBORG
Etablerad 1843

Begagnade
instrument tagas
i utbyte.
Bekväma afbe-
telningsvillkor.

Den enda svenska Pianofabrik, som vid
mångfaldiga täflingar alltid erhållit hög-
sta priset.

Talrika intyg från
framstående
musici och
konstnärer.

GULDME DALJ »för utmärkte flyglar och pianinos»

Göteborg 1891 Malmö 1896
Stockholm 1897

ensam bland svenska pianofabriker.
Inalles 21 första pris

A.-B. Skandinaviska Orgel & Pianofabriken

(f. d. Skandinaviska Orgelfabriken)
Grundad 1865

rekommenderar sin **Orglar** för kyrkor, skolor **Pianinon.**
tillverkning af och hemmen samt

Obs.! Uteslutande svensk tillverkning och följaktligen
af utmärktaste och solidaste beskaftenhet.

Priskurant på begäran. Alla förfrågningar besvaras omgående.
Utställning & kontor Mästersamuelsgatan 32 Stockholm.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen. Mottagning kl. 9—10 f. m. och 3—4 e. m. Tel. Bruckeberg 14 97.

Vallingatan 11, 2 tr.

Frans J. Huss.

I Musik- och Bokhandeln:

Populär

Piano-Skola

med

Klaviatur-Tabell

för noternas snabba inlärande.

Ny lättfattlig undervisningsmetod för barn, öfversatt och bearbetad efter

Prof. H. von Bocklet.

Haft. 3 kr., i pappband 3:50, cloth-band 4 kr.

»Enkel, praktisk och fullt systematisk, gående i lagom hastighet och utan hopp från det lättare till det svårare. Torde vara den bästa pianoskola vi hittills haft i Sverige. En ytterligare förtjänst hos det verkligen vackra arbetet är att bearbetaren förmått göra det så alltigenom svenskt som det verkliga är.»

(Gotlands Allehanda)

Elkan & Schildknechts Musikhandel
28 Drottninggatan 28.

J. LUDV. OHLSSON

STOCKHOLM

Hamngatan 18 B.

Flyglar, Pianinos och Orgelharmonier af de bästa svenska och utländska fabriker i största lager till billigaste priser under fullkomligt ansvar för instrumentens bestånd.

Obs.! Hufvuddepôt för Blüthners och Rönischs världsberömda Flyglar och Pianinos.

INNEHÅLL.

Anna Karlsruhn (med porträtt) — Martin Luther och toakosten. — Richard Wagner-festen i Berlin, af Hildegard Werner. — Från scenen och konsertsalen. — Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten, samt från andra land. — Musikpressen. — Dödsfall. — Annonser.